

Juryrapport Prijsvraag Energietransitie 2023

De Koninklijke Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen (KHMW) schreef deze winter een essayprijsvraag uit rondom het thema 'naar een optimale energietransitie', als afsluiting van een jaar waarin met twee debatten het belang en de urgentie van het onderwerp werden benadrukt.

Om de transitie snel en effectief te maken moet nog veel gebeuren. Inzenders werden uitgedaagd na te denken over de vraag welke kansen wij over het hoofd zien en welke ideeën ons verder kunnen helpen om deze opdracht tot een goed einde te brengen.

De jury, bestaande uit directeuren en leden van de KHMW heeft zich gebogen over de binnengekomen essays en daarbij met name gelet op de stijl (onder andere ook of het essay lezersvriendelijk is), op de kwaliteit van de argumentatie (waarbij ook correctheid van de onderbouwing, relevantie en originaliteit belangrijke criteria waren) en als derde op de kwaliteit en effectiviteit van de in het essay geboden oplossingen.

De jury had een lastige taak omdat de essays door de breedte van het onderwerp vaak moeilijk onderling vergelijkbaar waren. De vele aspecten van de energietransitie stelden ook de inzenders voor een probleem; sommigen hadden duidelijk moeite een recht spoor te volgen en leken bijna in het thema te verdwalen.

Na ampele beraadslagingen heeft de jury drie essays - ex aequo - geselecteerd voor publicatie. Verrassend is dat de winnende essays meer vanuit maatschappelijke dan vanuit wetenschappelijke hoek zijn geschreven. De jury meent dat de drie prijswinnaars inhoudelijk een eigen perspectief geven op het thema 'naar een optimale energietransitie' en als zodanig als zeer complementair kunnen worden gelezen.

De winnaars zijn:

Carolien Gehrels met het essay "Nul uitstoot: mondiale winst dankzij synergietransitie"

Goed geschreven, overtuigend, en toegankelijk narratief. Oplossing is wat algemeen, maar biedt perspectief op waar debat over zou moeten gaan.

Roland Kupers met het essay "Een pleidooi voor een niet-optimale energietransitie"

Geeft terecht aan dat energietransitie chaotisch en weinig voorspelbaar is, dus moeilijk om mee om te gaan. Proactief perspectief, met nieuwe gezichtspunten. De oplossingen zijn niet geheel overtuigend en blijven wat oppervlakkig.

Clement Saaltink met het essay "Changing the game: 'Mensen in een overall, we hebben jullie nodig!'"

Een persoonlijke, te lange, opsommerige tekst maar wel een nieuwe benadering. Energietransitie komt er niet door erover te praten maar door te doen. Daarvoor is kennis nodig en moet onderwijs worden aangepast, inclusief apprenticeships.

We hopen met de publicatie van deze essays een bijdrage te leveren aan het debat over de energietransitie en de winnaars te stimuleren hun bijdragen verder onder de publieke aandacht te brengen.

Prof. dr. ir. L.O. (Louise) Fresco (juryvoorzitter), oud-bestuursvoorzitter en emeritus-hoogleraar Wageningen University & Research, oud-universiteitshoogleraar Universiteit van Amsterdam

Prof. dr. P.A.M. (Paul) van Lange, hoogleraar psychologie Vrije Universiteit Amsterdam, distinguished research fellow University of Oxford

Prof. dr. H.B.J. (Rik) Leemans, persoonlijk hoogleraar milieusysteemanalyse Wageningen University & Research

Dr. T.J.H. (Dirk) Smit, Corporate Chief Scientist Royal Dutch Shell plc

Drs. S.A. (Sander) van Walsum, redacteur/commentator De Volkskrant

De jury vergaderde via Zoom op 1 maart 2023. De vergadering werd voorgezeten door Prof. dr. ir. L.O. (Louise) Fresco, lid KHMW. Tevens was ter vergadering aanwezig Drs. S. (Saskia) van Manen, secretaris KHMW.